

Entrevista Elizabeth Strout Novel·lista nord-americana

“Qui som i per què actuem com ho fem és un misteri”

Valèria Gaillard

Va publicar la seva primera novel·la als 42 anys i no és cap dada anecdòtica, ja que la maduresa de perspectiva i la profunditat de la mirada són trets fonamentals d'aquesta autora de somriure desencantat. Abans de dedicar-se a l'escriptura, Elizabeth Strout (1956) va passar per la Syracuse University College of Law, i també va dedicar-se a la gerontologia. El seu primer text va sortir publicat a *New Letters* i després va multiplicar les col·laboracions en diferents revistes. Va trigar més de set anys per escriure la seva primera novel·la, *Amy and Isabelle* (1998), preseleccionada per a diversos premis literaris. El seu segon treball, *Abide with me* (2006) també s'ambienta en un vilatge del Maine (el seu Estat natal) durant els anys cinquanta. L'embranchada li ha vingut, però amb *Olive Kitteridge* (2008), guanyadora del premi Pulitzer (2009) traduïda a diversos idiomes, entre els quals al català (Edicions 1984) i al castellà (El Aleph). A Catalunya ha rebut el Premi Llibreter (2010) i li acaben de concedir el premi Bancarella, que concedeixen els llibreters italians.

En aquesta novel·la polièdrica, Strout es fixa en la vida d'una professora jubilada de matemàtiques, Olive Kitteridge, que resideix a Crosby amb el seu marit, en Henry, un farmacèutic afable, i és mare d'un sol fill, en Christopher.

Un dels aspectes que més sorprèn d'*Olive Kitteridge* és la seva estructura. És tracta d'una “novel·la en històries”. Són tretze relats amb un únic fil conductor: el personatge d'Olive.

Per què aquest format?

Em va semblar la manera més natural d'explicar la història.

Olive és un personatge episòdic, té explosions d'energia, i l'estructura en tretze relats em va semblar la més adient per captar-la. Al mateix temps, he de dir que no vaig prendre una decisió conscient sobre l'estructura. No obstant, tenia clar des del principi que serien històries i no una novel·la lineal tradicional.

Com descriuria el personatge principal, l'Olive, una dona no especialment amable, seca i eixuta d'entrada, però que, a mesura que el lector s'endinsa en la seva vida, la veu amb uns altres ulls, com una dona capaç d'una gran empatia, com ara quan es posa a plorar per la noia anorèctica que no coneix.

Crec que ha descrit Olive força bé. És feroç en les seves passions, sent les coses a fons, especialment quan se sent ferida per algú del seu entorn. Com més allunyada d'ella està una persona, més és capaç de mostrar-li compassió. Això no la fa gaire diferent de molts de nosaltres. És capaç de ser amable, i fins i tot tendra, però és cega davant les seves pròpies accions, particularment aquelles que afecten els seus éssers més propers: Henry i Christopher. És complicada i multifacètica. La seva resposta al món és honesta i sovint massa limitada. Però de vegades també és prou profunda en esperit i cor.

Per què va fer Olive tan físicament forta, per no dir obesa? És un aspecte que subratlla sovint en la novel·la.

Molta gent al Maine pateix obesitat. Olive no està terriblement obesa, però és grassa i gran i això és important perquè l'ajuda a sentir-se tal com se sent, sense gràcia i maldestra. Així és com se'm va aparèixer.

Tenia clar que serien històries i no una novel·la lineal

La gent sempre viu variant el grau de les seves il·lusions

Olive lluita contra els aspectes més foscos de la vida

Vostè també és del Maine. Va crear aquest personatge inspirant-se en algú que coneix, alguna professora que va tenir, potser?

No he basat Olive en cap persona que conegui. Vaig créixer prop de molts familiars ja grans que vivien al mateix carrer, i molts d'ells estaven grassos i eren rondinaires, i suposo que pel temps que vaig passar al seu costat quan era una nena m'han influenciat d'alguna manera a l'hora de crear el personatge d'Olive. Però ella és Olive i ningú més.

Com definiria la seva relació amb el seu únic fill, Christopher?

La relació d'Olive amb el seu fill està profundament condicionada per la relació d'Olive amb el seu pare. El seu suïcidi la va ferir enormement, i per aquest motiu té por inconscientment de perdre el seu fill. D'altra banda, no sembla adonar-se que és massa possessiva i que l'ofega. Està força cega en tot el que té a veure amb la seva relació amb ell, però l'estima, fins i tot de manera imperfecta. Evidentment, ell necessita allunyar-se d'ella per fer la seva vida.

Per què va decidir ambientar la novel·la en aquest petit poble del Maine, Crosby (existeix?). En la novel·la tots els veïns es coneixen entre ells i la natura és molt present en el seu dia a dia. En quin sentit aquest entorn contribueix a la trama?

Crosby, a Maine, no existeix. És inventat. Però la natura és una part real del món a Maine, seria impossible escriure sobre aquesta regió i no fer referència al món físic. Els estius són fantàstics, els hiverns durs, i això afecta directament a la vida de la gent. Escric sobre Maine perquè m'és familiar i m'encanta.

Un dels personatges té un “cabàs de viatges”, on simbòlicament diposita les seves il·lusions. Quin paper creu que juguen les il·lusions en la vida de les persones?

Com a escriptora crec que la il·lusió juga un paper enorme perquè estic convençuda que la gent sempre viu variant el grau de les seves il·lusions. No parlare a nivell personal sobre aquest tema, però diré que sempre m'ha impressionat la nostra habilitat per negar. Suposo que és una habilitat que tenim per poder tirar endavant i fer les coses que cal fer. Sovint creiem que podem resoldre problemes en les nostres relacions, que podem evitar la mort si mengem com cal, que els nostres fills estaran bé, que els nostres pares són bons pares, etcètera, etcètera. I el contrari també és cert. Si bé podem negar coses, també podem assumir-ne d'altres que no són certes. Això connecta amb la ceguesa que pateix Olive amb les persones que més estima. Com més lluitem per un objectiu –en el cas d'Olive tenir el fill a prop i el seu marit viu per sempre– més l'apartem perquè estem engegats per les nostres necessitats. La dona de l'adroguer i el seu marit estan cecs pel cop de la seva mort propera i per això tenen el seu cabàs de viatges, fins i tot sabent que és una il·lusió.

La majoria de personatges veuen com la vida se'ls capgira. Creu en el destí o en l'esforç per canviar la pròpia vida?

Crec en la combinació entre destí i esforç. Naixem en un temps i un lloc determinats i això determina molt el que serà la nostra vida. Estic convençuda que tenim un cert nivell de llibertat –que és el que permet a Olive, al final del llibre, escollir

Elizabeth Strout no va publicar la seva primera novel·la fins als 42 anys, però l'èxit posterior ha compensat l'espera

M. BERKLEY

conscientment d'intentar començar una nova vida—, però ve condicionada pel nostre passat i la nostra genètica. Qui som i per què actuem com ho fem per a mi segueix sent un misteri. Per això m'agrada escriure històries, perquè tot això em fascina.

La religió està molt present en la novel·la. Catolicisme, protestantisme, fins i tot apareix l'Església de la Cienciologia. Com és?

Sempre m'ha interessat la religió, per això el protagonista de la meua anterior novel·la, *Abide with me*, era un pastor congregacionista. Em motiva el llençatge que s'utilitza en les pregàries i els rituals, necessito sentir que hi ha alguna transcendència en la vida.

En una de les històries fa referència a l'atemptat de les Torres Bessones.

Vaig mencionar les Torres Bessones, sí; vaig pensar que quan l'Olive anés per primer cop a Nova York pensaria de manera natural en aquest moment. Semblava una part natural de la història. No puc aprofundir sobre com va canviar l'atemptat la vida de la gent. L'11 de setembre del 2001 és un dia sobre el qual no m'agrada parlar.

Quina Amèrica retrata en la seva novel·la?

Maine és un estat molt pobre. És cert que els rics han construït i comprat grans cases a tocar de la costa, però això no és Maine. Només una minoria hi viu tot l'any. Maine té la població blanca més envellida dels Estats Units. Si la gent jove marxa és sobretot perquè cada vegada hi ha menys i menys feina. Solien treballar en els camps, en el tèxtil i el paper, però les fàbriques han anat tancant els darrers anys i Maine s'ha empobrit encara més.

Alguns lectors de la seva novel·la han expressat en xats literaris que la troben pessimista i depressiva. Hi està d'acord?

No hi estic gens d'acord. Crec que el llibre és versemblant. Crec que hi ha aspectes de la vida que són foscos i desesperants i Olive lluita en contra de tot això. Al final ha après moltíssim i té una nova oportunitat per estimar. *